

Mahalaukun toiminnan gammakuvaus

Ohje tutkimukseen lähetäville ammattilaisille

JD1FN Mahalaukun toiminnan gk

Tutkimuspaikka ja tiedustelut

- TYKS, U-sairaala, Kiinamylynkatu 4-8, 20521 Turku
- Isotooppiosasto UB1B, 1 kerros
- Puh. (02)313 1840 (klo 8-15 ma-to ja 8-13.45 pe)

Lähete ja ajanvaraus

- Lähete sähköisesti.
- Ajanvaraus ja tiedustelut toimistosta.

Tutkimuksen indikaatiot

Sairauden tai hoitotoimenpiteiden, esim. leikkausten, aiheuttamien mahalaukun tyhjenemishäiriöiden diagnostiikka ja hoidon seuranta.

Tutkimuksen kontraindikaatiot ja riskipotilaat

Tutkimusta ei tehdä raskaana olevalle.

Valmistelu tutkimukseen

- Potilaan tulee olla syömättä ja juomatta vähintään 4 tuntia ennen tutkimusta.
- Myös tupakointi ja purukumin syöminen on kielletty tutkimusaamuna ja koko tutkimuksen ajan.
- Mahalaukun ja suoliston motiliteettiin vaikuttava lääkitys (sisapridi, metoklopramidi, erytromysiini, opiaatit, skopolamiini, kalsiumsalpaajat, octreotidi, teofylliini, bentsodiatsepiinit, progesteroni ja domperidoni) tulee lopettaa viimeistään 2 vuorokautta ennen tutkimusta. Muut käytössä olevat lääkkeet voi ottaa vesilasillisen kanssa.
- Verensokerin tulisi olla < 15 mmol/l. Mikäli verensokeri on yli tämän, tulee tutkimuksen siirtoa harkita. Glukoosimonitori ja insuliini tulee ottaa mukaan tutkimukseen. Aamun insuliiniannos säädetään tutkimuksessa annettavan aterian mukaisesti. Tutkimukseen kuuluva ateria sisältää mikrossa kypsennettyä kananmunan valkuaista 113g, 2 siivua paahtoleipää ja 40g hilloa/marmeladia. **Annos sisältää noin 50g hiilihydraatteja.**
- Isotooppiosastolle on ilmoitettava, jos potilaalla on erikoisruokavalio tai kanamuna-allergia.

- Lapsipotilaan painon tulee ilmetä lähetteestä.

Menetelmä/ tutkimuksen suoritus

Tutkimus tehdään kahdessa osassa – ensin nestemäisellä sitten kiinteällä tutkimusaineella.

Nestemäisessä tutkimuksessa potilas saa juotavaksi radioaktiivista tutkimusainetta. Tämän jälkeen gammakameralla seurataan puolen tunnin ajan tutkimusaineen kulkua mahalaukusta suolistoon.

Kiinteässä tutkimuksessa potilas syö radioaktiivisella merkkiaineella leimatun valkuaismunakkaan, joka syödään paahtoleivän ja hillon kanssa. Kuvaus alkaa välittömästi ruokailun jälkeen. Kuvaus kestää noin 5 minuuttia ja kuvauksia toistetaan tunnin välein neljään tuntiin asti. Kuvausten välillä pidetään taukoja.

Tutkimuksen kesto

Tutkimus kestää noin viisi ja puoli tuntia.

Jälkihoito

Tutkimusaine poistuu elimistöstä munuaisten ja virtsan kautta. Tutkimuksen jälkeen potilasta kehoitetaan juomaan paljon ja käymään usein virtsalla oman säderasituksensa pienentämiseksi.

Potilaan pitää tutkimuksen jälkeen vuorokauden ajan välttää lapsen pitämistä vieressä tai sylissä yhteensä yli puolen tunnin ajan. Näin säästetään lasta turhalta säteilyltä. Myös raskaana olevien henkilöiden lähellä olemista pitää välttää.

Imetystaukoa täytyy pitää 12 tuntia. Lypsetyn maidon voi hävittää viemärin kautta.

Tulostus ja lausunto

Kuvat ja lausunto ovat nähtävissä Carestream-ohjelmassa.

Annettava aktiivisuus ja sädeannos

Aikuisen annos on 20 MBq ^{99m}Tc ja 7,4 MBq ¹¹¹In.

Aikuisen efektiivinen sädeannos on noin 0,62 mSv.

Lapsilla annos määräytyy painon mukaan.

Ohje tarkistettu 28.4.2023

TAUOTETTAVAT LÄÄKKEET MAHALAUKUN TOIMINNAN GAMMAKUVAUKSEEN

Seuraavat lääkkeet tulee tauottaa kaksi vuorokautta ennen mahalaukun gammakuvausta:

Sisapridi (Gasprid)

Metoklopramidi (Primperan, MCP-Ratiopharm, Metoclopramide)

Erytromysiini (Eritromicina, Erythrocin)

Opiaatit (Dolcontin®, Depolan®, Duralgin®, Oramorph®, Morphin®, Panacod®, Paramax-Cod®, Paraceta-mol/Codein Orion®, Ardinex®, Altermol®, Codesan®comp., OxaNest®, OxyContin®, OxyNorm®, Temge-sic®, Subutex®, Suboxone®, Vetergesic®, Imodium®, Actiq®, Durogesic®, Fentanyl®, Fentanyl Hexal®, Fentanyl-HameIn®, Fentanyl B. Braun®, Tramal®)

Skopolamiini (Skopoderm)

Kalsiumsalpaajat (Nifedipin)

Oktreotidi (Octreotide Ratiopharm, Sandostatin)

Teofylliini (Retafyllin)

Bentsodiatsepiini (Diapam, Diazepam, Xanor, Tenox, Stesolid, Opamox, Rivotril, Midazolam, Alprazolam, Buccolam, Clonazepam)

Progesteroni (Lutinus, Lugesteron, Cyclogest, Crinone)

Domperidoni (Motilium)

Ohje tarkistettu 24.04.2023